

SPEEL OP VEILIG

LEES STEEDS ONLINE
DE LAATSTE UPDATE.

VERSIE 2025

SC
OUTS
&
GID
SEN
VLAANDEREN

BASISWERK
OVER VEILIGHEID
BIJ SCOUTS EN GIDSEN
VLAANDEREN

DOWNLOAD
DE SPEEL OP VEILIG APP

SCOUTING
DA'S **DURVEN**

COLOFON

SAMENSTELLING EN REDACTIE

Wietske Van Pelt, Sabine De Schutter,
Jan Van Reusel, Joris Claus, Pieter Nuytinck,
Pieter Ysebaert, Naomi Costrop, An Laenen,
Jochem Van Staey, Janna Dergent.

FOTOGRAFIE

Trijn Nyckees, Joris Hillaert,
Liselotte Reyntjens, Sabine De Schutter,
Jente Van Pelt, Fabian Stroobants, Lucas Flies.

VORMGEVING

Magnifik.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Jan Van Reusel
Scouts en Gidsen Vlaanderen vzw
Wilrijkstraat 45
2140 Antwerpen

Scouts en Gidsen Vlaanderen © juni 2024
www.scoutsengidsenvlaanderen.be

Met steun van de
Vlaamse overheid

**Scouts en gidsen durven
tuimelen in het leven
en gaan samen op avontuur.
Risico's nemen hoort daarbij.
Blauwe plekken ook.**

**Als leiding neem je
samen met risico's
ook verantwoordelijkheid.**

**Weet wat je doet,
draag zorg
en wees voorbereid.**

Kortom: speel op veilig.

EEN VEILIGE ACTIVITEIT 8

Een veilige activiteit	10
Verzekeringen en aansprakelijkheid bij activiteiten	12
Wegwijs in deze brochure	14

WET, REGELS EN RICHTLIJNEN PER THEMA 19

Vuur	21
Water	24
Hoogte	26
Materiaal	29
Verkeer	32
Voetgangers	34
Dropping	37
Twee- en driedaagse	39
Fietzers	40
Auto's	43
Drugs, tabak en alcohol	44
Drugs	46
Tabak	47
Alcohol	48
Welzijn	52
Eerste Hulp, verzorging en medicatie	60

CRISIS- EN NOODSITUATIES 65

EEN VEILIGE ACTIVITEIT

EEN VEILIGE ACTIVITEIT

Scouting veilig houden is een blijvende uitdaging. Het belangrijkste aspect daarbij? Gezond verstand, zowel voor als tijdens activiteiten. Daarin sta je niet alleen: door met je medeleiding, leden en ouders (of opvoedingsverantwoordelijke) te praten, kom je al ver bij het inschatten van risico's. Spreek elkaar aan als je twijfelt over de veiligheid en sta zelf open voor feedback. Scouts en Gidsen Vlaanderen kent drie soorten activiteiten: gewone scouts- en gidsenactiviteiten, gespecialiseerde activiteiten en niet-verzekerde activiteiten.

CHECKLIST VOOR EEN VEILIGE ACTIVITEIT

Je handelt als leiding op een veilige manier als je ervoor zorgt dat ...

- iedereen zich fysiek en emotioneel veilig voelt;
- iedereen de kans krijgt om 'neen' te zeggen tegen de activiteit;
- je risicovolle activiteiten goed voorbereidt en daar met leden en leiding duidelijke afspraken over maakt;
- de activiteit past bij het ontwikkelingsniveau van de leden (verder in dit boekje vind je wat wel en niet kan per tak);
- er altijd iemand van de leiding bereikbaar en aanspreekbaar is.
- het weer de activiteit toelaat. Bij veel wind organiseer je geen activiteiten langs of op het water of in een bos of park.

SCOUTS- EN GIDSENACTIVITEIT

Deze activiteit kadert binnen de pedagogische methode of de visie van Scouts en Gidsen Vlaanderen zoals beschreven in 'Kijk op Scouting' en is toegankelijk voor elke scout en gids. Ze wordt begeleid door leiding die handelt volgens het principe van 'redelijk en voorzichtig persoon' (zie bladzijde 10). Alle gewone scouts- en gidsenactiviteiten vallen hieronder (bijvoorbeeld bos- en pleinspelen, zwemmen of fietstochten).

Ben je van plan om met je groep een grotere activiteit op te zetten? Gebruik dan de checklist evenementen.
www.scoutsengidsenvlaanderen.be/evenementenverzekering

GESPECIALISEERDE ACTIVITEIT

Voor een gespecialiseerde activiteit moet de begeleiding kennis van zaken hebben en daarnaar kunnen handelen. Gespecialiseerde activiteiten moeten daarom begeleid worden door een scout- of externe begeleiding die deskundig gevormd is. Er mag ook enkel gekeurd materiaal gebruikt worden. Twijfel je aan de kwaliteit van het materiaal of de deskundigheid van de begeleiding? Neem dan geen risico en stop de activiteit. Door het verhoogd risico dat aan deze activiteiten verbonden is, moeten deelnemers minstens gids of (zee)verkenner zijn.

Het gaat om:

- speleologie;
- rots- en indoorklimmen (zoals rappel en boulderen);
- touwenparcours en kabelbanen;
- gevechtssporten (zoals judo en karate);
- niet-gemotoriseerde watersporten (zoals windsurfen, zeilen, rafting en canyoning).

NIET-ONDERSTEUNDE ACTIVITEITEN

Activiteiten die niet passen binnen de pedagogiek van scouting, worden niet ondersteund door Scouts en Gidsen Vlaanderen; van leiding verwachten we dat ze zich als 'redelijk en voorzichtig persoon' bewust zijn van hun aansprakelijkheid en deze activiteiten niet aanbieden met leden.

Voorbeelden van zo'n activiteiten zijn:

- realistische angstaanjagende spelen
- extreme sporten (zoals water- of jetski, quad, duiken met zuurstofflessen,...)
- schietspelen (zoals paintball en airsoft) en schietsporten

NIET-VERZEKERDE ACTIVITEITEN

Niet-verzekerde activiteiten zijn activiteiten die door hun verhoogd risico op letsel niet opgenomen zijn in de ledenpolis. Ze zijn dan ook niet verzekerd.

We sluiten volgende activiteiten uit:

- luchtsporten (zoals deltavliegen, paragliden en parachutespringen), benjispringen en parasailing);
- gemotoriseerde activiteiten op de openbare weg;
- officiële competitiewedstrijden (zoals wielervedstrijden).

Activiteiten die wettelijk verboden zijn, zijn per definitie nooit verzekeraar.

VERZEKERINGEN EN AANSPRAKELIJKHEID BIJ ACTIVITEITEN

EEN REDELIJK EN VOORZICHTIG PERSOON

Het principe van 'redelijk en voorzichtig persoon' is een juridische term. Het betekent dat je activiteiten organiseert naar best vermogen. Dat betekent dat je een tocht zelf uitstapt, vooraleer je je jonggivers de baan opstuurt. Het betekent ook dat je je auto niet vollaadt met welpen, maar je beperkt tot evenveel welpen als er gordels zijn, zoals de wet het voorschrijft.

Als je je organisatieplicht vervuld hebt en ook je toezichtsplicht ter harte hebt genomen, heb je je dus als een redelijk en voorzichtig persoon gedragen.

ORGANISATIEPLICHT

Je hebt als leiding de wettelijke plicht om zoveel mogelijk gevaren te voorzien en uit te sluiten. Het betekent dat je bij de voorbereiding van een activiteit voldoende aandacht hebt voor mogelijke gevaren en concrete voorzorgen neemt. Als je gaat houthakken, moet je de jonggidsen aanleren hoe dat veilig kan, moet je ervoor zorgen dat de bijlen niet los aan de steel zitten, enzovoort.

Zorg dat voor alle leden een actuele individuele steekkaart is ingevuld en volg die informatie nauwkeurig op.

TOEZICHTSP LICHT

Je moet er als leiding actief op toezien dat leden zichzelf niet in gevaar brengen. Als verkenners met bijlen beginnen te spelen, ben je verplicht om in te grijpen. Als kapoenen in een boom willen klimmen, hou je een oogje in het zeil.

VERZEKERINGEN

Als leiding van Scouts en Gidsen Vlaanderen ben je verzekerd voor schade die jouw leden veroorzaken. Tenzij uit de feiten van een ongeluk blijkt dat je je niet als een redelijk en voorzichtig persoon hebt gedragen (toezichtsplicht en/of organisatieplicht niet ter harte genomen). In dat geval bestaat de kans dat jij de kosten zelf zal moeten betalen.

AANSPRAKELIJKHEID

Organiseer nooit activiteiten die in strijd zijn met de wet en de regels van Scouts en Gidsen Vlaanderen. Zo voorkom je juridische moeilijkheden.

Meer informatie over verzekeringen en aansprakelijkheid lees je op onze website www.scoutsengidsenvlaanderen.be

WEGWIJS IN DEZE BROCHURE

Deze *Speel op Veilig* is opgesplitst in hoofdstukken. Er zijn zeven thema's: vuur, water, hoogte, materiaal, verkeer, drugs, tabak en alcohol en welzijn. Dat zijn de thema's waarvan uit onderzoek blijkt dat ze de grootste risico's vormen. Per thema vind je de wet en alle regels, richtlijnen en adviezen voor scouts- en gidsenleiding.

WET

VUUR

REGEL

WATER

RICHTLIJN

HOOGTE

SUGGESTIE

MATERIAAL

VERKEER

**DRUGS
ALCOHOL
TABAK**

WELZIJN

**EHBO, VERZORGING
EN MEDICATIE**

WET

De wet is wet. Daar kunnen we niet onderuit. Verschillende instanties maken wetgeving op.

Bij elk thema vind je de belangrijkste **Vlaamse en Waalse wettelijke bepalingen**. Wetgeving is echter verschillend per regio en land. Daarom is het goed om de lokale en internationale wetgeving van bijvoorbeeld je kampplaats na te gaan. Het (internationaal) kampvisum kan daarbij een gids zijn.

Wetgeving is constant in verandering. Bekijk daarom de app en website voor de meest actuele versie van deze brochure.

Waar en hoe je veilig kan spelen, wordt ook bepaald door veranderlijke omstandigheden. Over bijvoorbeeld (kans op) storm, overstromingen, brand, teken- of andere ongedierteplagen spreken we in deze brochure niet. We communiceren daarover via nieuwsberichten. Volg altijd de richtlijnen van overheden op.

REGELS SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN

Wat onder het stuk *Regels* staat, zijn verplichtingen waar je als scout of gids niet omheen kan. Ze zijn samen de 'norm' voor veiligheid binnen onze jeugdbeweging.

Wie deze regels negeert, brengt leden en/of leiding rechtstreeks of onrechtstreeks in gevaar. Spreek daarom je medeleiding aan op hun gedrag. Je groepsleiding kan je hiervoor op de vingers tikken en de districtscommissaris kan de problemen in jouw groep ter sprake brengen.

Overtreed je deze regels bewust? Dan kan dat aanleiding zijn voor een sanctie, bijvoorbeeld schorsing of uitsluiting. Ook het risico op aansprakelijkheid wordt groter als je de regels bewust overtreedt.

RICHTLIJNEN SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN

Onze richtlijnen zijn minder bindend, maar daarom niet minder belangrijk. Het zijn pedagogische adviezen in het kader van veiligheid.

We kiezen ervoor om duidelijk te communiceren over richtlijnen omdat ze de kwaliteit in scouting bevorderen. Vul ze aan met groepseigen regels in overleg met je medeleiding.

SUGGESTIES

Met de info uit dit onderdeel kan je een activiteit nog beter voorbereiden. Gebruik daarvoor ook de checklist voor een veilige activiteit op bladzijde 8.

VRAGEN EN ANTWOORDEN PER TAK

Zijn er verschillen in wet, regels en richtlijnen per leeftijd? Dan vind je die net onder de suggesties.

Als we in deze brochure verwijzen naar een tak, dan bedoelen we de officiële takindeling:

- Kapoenen en zeehondjes: van 6 tot 8 jaar
- Kabouters en (zee)welpen: van 8 tot 11 jaar
- Jonggidsen, jongverkenners en scheepsmakkers: van 11 tot 14 jaar
- Gidsen en (zee)verkenners: van 14 tot 17 jaar
- Jins en loodsen: van 17 tot 18 jaar

MEER WETEN?

Tot slot verwijzen we, aan het einde van elk hoofdstuk, naar publicaties, websites en organisaties die dieper ingaan op het thema.

Als je twijfelt of ergens vragen over hebt, kan je altijd terecht op het nationaal secretariaat (03 231 16 20 of info@scoutsendgidsenvlaanderen.be).

WET, REGELS EN RICHTLIJNEN PER THEMA

WET OVER VUUR

- ❗ In **Vlaanderen en Wallonië mag je een kampvuur maken als je 25 meter afstand houdt van bossen en wouden en 100 meter van huizen, heiden, boomgaarden, ...** Elke gemeente kan nog extra regels opleggen in het politiereglement. De wetgeving kan ook veranderen door het weer (bv. code rood).
- ❗ In Vlaanderen moet je afspraken maken met de eigenaar van de kampgrond. In Wallonië heb je toestemming nodig van de bos-eigenaar.
- ❗ Wie een **brand veroorzaakt door onvoldoende voorzorgsmaatregelen** te nemen, **pleegt** een **strafbaar** feit. Het gebruik van brandversnellers is bijvoorbeeld strafbaar. Je mag ook geen vuur maken op of naast de openbare weg. De rook kan het verkeer hinderen of onveilig maken door het zicht te belemmeren.
- ❗ Afval verbranden in open lucht is verboden. Je mag enkel stoken met droog, onbewerkt hout.

REGELS SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER VUUR

- ✔ Kapoenen, zeehondjes, kabouters en (zee)welpen mogen enkel bij een kampvuur zitten onder toezicht.
- ✔ Jonggidsen, jongverkenner, scheepsmakkers, gidsen (zee)verkenner, jins en loodsen mogen zelf vuur maken. De leiding zorgt mee voor veilige omstandigheden.
- ✔ Spelen met brandende voorwerpen is niet toegestaan. Ook vuurspuwen is een verboden activiteit. Wandelen met fakkels mag.
- ✔ Spring nooit over een vuur. Loop nooit over hete kolen.
- ✔ Gebruik nooit gas-, hout- of kolenkachels in slaapvertrekken.

RICHTLIJNEN SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER VUUR

- ♥ Maak een vaste kampvuurplaats.
- ♥ Hou het vuur beperkt. Blus en/of evacueer bij het minste vermoeden van brand.
- ♥ Hou minstens twee meter rondom vrij van brandbare voorwerpen;
- ♥ Maak tafelvuren zo hoog dat de kleinste gebruiker de inhoud van de pot kan zien zonder opstapje.
- ♥ Voorzie binnen handbereik voldoende blusmateriaal.
- ♥ Frituur nooit op open vuur.
- ♥ Hou fleece en andere synthetische kledij weg van het vuur.
- ♥ Laat brandend of uitdovend vuur of vuurresten nooit onbewaakt achter.

SUGGESTIES OVER VUUR

- Maak geen vuur op rotsachtige grond.
- Maak duidelijke afspraken over wie kookt en stoekt. Waar staat het water? Waar ligt het blusdeken?
- Draag dicht schoeisel als je met vuur bezig bent en voorzie voldoende ovenwanten om iets van het vuur te halen.
- Let op voor gensters.
- Bouw tafelvuren zo dat sjorringen niet kunnen doorbranden.
- Vlam in de pan? Blus het door er een vochtige (geen natte) doek over te leggen.
- Een vuur is pas uitgedoofd als je de resten met de blote hand kan aanraken.
- Vermijd bij bliksem vlaktes en alles dat boven de omgeving uitsteekt (torens, masten, bomen, hoogtes, tenten). Ga zo snel mogelijk uit het water. Schuil in gebouwen of auto's. Niet mogelijk? Ga gehurkt zitten en maak je zo klein mogelijk.

VRAGEN EN ANTWOORDEN PER TAK OVER VUUR

Mogen leden vuur maken?

REBEL	↳ Kapoenen/zeehondjes en kabouters/(zee)welpen	Neen
	Jonggidsen/jongverkenners/scheepsmakkers en gidsen/(zee)verkenners	Ja, de leiding zorgt ervoor dat het in gecontroleerde omstandigheden gebeurt.
	Jins/loodsen	Ja.

Mogen leden op vuur koken?

REBEL	↳ Kapoenen/zeehondjes	Neen.
	Kabouters/(zee)welpen	Neen. Kabouters en welpen mogen begeleid door leiding wel een woudloperkeuken doen.
	Jonggidsen/jongverkenners/scheepsmakkers	Ja, maar begeleid door leiding of foeriers.
	Gidsen/(zee)verkenners	Ja.
Jins/loodsen	Ja.	

MEER WETEN OVER VUUR?

- 🔦 Over vuur maken en blussen: het Buitenboek, te koop in Hopper Winkel
- 🔦 Over kleurcodes brandgevaar en lokale politiereglementen: <https://www.natuurenbos.be/waarschuwingen>

WET OVER WATER

- ❗ **In Vlaanderen is het verboden om te zwemmen in bevaarbare waterwegen.** Zwemmen in beken en sloten wordt ten zeerste afgeraden omdat de veiligheid niet gegarandeerd kan worden.
- ❗ **In Vlaanderen mag je met een zelfgebouwd vlot varen op de 'onbevaarbare waterlopen':** beekjes en riviertjes waarop geen scheepvaart mogelijk is.
- ❗ **In Wallonië mag je enkel zwemmen in aangewezen badzones en met een vlot varen in kajakzones.**
- ❗ **Ga enkel in de zee bij groene of gele vlag.** Wees extra waakzaam bij gele vlag. Ga nooit in de zee bij rode vlag.

REGELS SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER WATER

- ✔ Zwem enkel in erkende zwemwateren en aangewezen badzones.
- ✔ Ken de zwemcapaciteit van elk van je leden.
- ✔ Hou altijd met voldoende mensen in en naast het water toezicht.
- ✔ Stap alleen op het ijs als dat officieel is toegelaten door burgemeester en brandweer.

RICHTLIJNEN SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER WATER

- ✔ Spring nooit zomaar in onbekend water.
- ✔ Tel de leden regelmatig.
- ✔ Bouw nooit een (tenten)kamp op oevers of in een droogstaande rivierbedding.
- ✔ Draag een zwemvest of reddingsvest op een vlot, in een kajak en kano, ook bij het in- en uitstappen.

MEER WETEN OVER WATER?

- 1 Erkende zwemwateren in Vlaanderen: www.kwaliteitzwemwater.be
- 2 Aangewezen badzones in Wallonië: zoek op environnement.wallonie.be/baignade
- 3 Voor vlotten gelden dezelfde regels als voor kano's en kajaks. Meer info op www.visuris.be/kano en kayak.environnement.wallonie.be (kajakzones)
- 4 Voor zeescouting gelden specifieke richtlijnen die je vindt in het handboek 'Nautische vaardigheden'.
- 5 Betekenis signalisatie: www.ikwv.be
- 6 Zwemvesten uitlenen? Via jeugddiensten en www.sport.vlaanderen zoek op 'uitleendiensten'
- 7 Schaatsvijvers www.natuurenbos.be/schaatsen

HOOGTE

WET OVER HOOGTE

- ❗ Er is geen specifieke wetgeving over hoogte die van toepassing is op jeugdbewegingen. Hier geldt dus het principe van 'redelijk en voorzichtig persoon' en organisatieplicht. Daarover vind je meer op pagina 10.

REGELS SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER HOOGTE

- ✔ Beveilig bij elke hoogteactiviteit (ook bijvoorbeeld een toren sjorren) elke individuele deelnemer met het nodige degelijk materiaal zoals klimtouw en helm.
- ✔ Begeleid activiteiten in de hoogte altijd met minstens twee leiding.
- ✔ Organiseer gespecialiseerde activiteiten enkel onder leiding van mensen met een erkende vergunning/opleiding.
- ✔ Elke kabelbaanactiviteit moet begeleid worden door minstens twee begeleiding waarvan er minstens één de vorming 'kabelbanen' volgde bij ploeg Technieken van Scouts en Gidsen Vlaanderen. Leiding van Scouts en Gidsen Vlaanderen mag enkel een tijdelijke kabelbaan aangekocht in een Hopper-winkel opzetten. Laat een kabelbaan nooit onbewaakt achter.
- ✔ Alle deathrides (meer dan 12° hellingsgraad), ook die onder begeleiding van specialisten, zijn verboden. Check dat dus als je een touwenparcours boekt.

RICHTLIJNEN SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER HOOGTE

- ♥ Neem elk signaal van hoogtevrees ernstig.
- ♥ Hou altijd toezicht op spontaan klimwerk, bijvoorbeeld in bomen. Zoek samen een gezonde klimboom en maak goede afspraken.
- ♥ Twijfel je aan de kwaliteit van het materiaal of de deskundigheid van de begeleiding van een gespecialiseerde activiteit? Neem dan geen risico en stop de activiteit.
- ♥ Span nooit touwen over een rijweg, pad of rivier. Iemand die met snelheid tegen het touw rijdt of vaart kan zich er ernstig aan kwetsen.

SUGGESTIES OVER HOOGTE

- Gooi nooit materiaal omhoog of vanuit een constructie naar omlaag.
- Span touwen met katrollen of spanband nooit op met behulp van voertuigen of mechanische lieren (tirefort).

MEER WETEN OVER HOOGTE?

- 🏔 Over bergsport:
www.klimenbergsportfederatie.be
- 🏔 Over speleologie:
www.speleovvs.be
- 🏔 Over kabelbanen:
technieken@
scoutsengidsenvlaanderen.be
- 🏔 Brochure Grote sjourconstructies:
[www.scoutsengidsenvlaanderen.be/
publicaties/grote-sjourconstructies](http://www.scoutsengidsenvlaanderen.be/publicaties/grote-sjourconstructies)

MATERIAAL

WET OVER MATERIAAL

- ❗ De meeste materialen moeten aan wettelijke normen voldoen, waarmee moet de fabrikant rekening houden. Als 'redelijk en voorzichtig persoon' **ben je verplicht om het materiaal goed te onderhouden en om er voor te zorgen dat iedereen weet hoe hij of zij het moet gebruiken.**
- ❗ **Volg altijd de veiligheidsvoorschriften en zorg dat je leden dat ook doen.** Zo vermijd je ongevallen.
- ❗ Voor speeltuigen, trampolines, schommels, klimrekken, springkastelen, kabelbanen of glijbanen bestaan strenge veiligheidsnormen. Zowel als ze vast als tijdelijk op je terrein staan.

REGELS SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER MATERIAAL

- ✔ Vanaf jonggidsen/jongverkenners/scheepsmakkers mogen leden bijlen, zakmessen en zagen gebruiken. Bij jonggidsen/jongverkenners/scheepsmakkers gebeurt dat altijd begeleid door leiding.
- ✔ Leden mogen enkel helpen bij verfraaiing en onderhoud aan het lokaal. Niet bij verbouwingen.
- ✔ Controleer gaslangen altijd voor gebruik op (haar)scheurtjes. Twijfel je? Vervang ze. Vervang gaslangen sowieso om de 2 jaar, de productiedatum staat er op.

RICHTLIJNEN SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER MATERIAAL

- ✔ Gebruik enkel kwalitatief materiaal dat je kan kopen bij gespecialiseerde handelaars.
- ✔ Controleer de gasleidingen van bekkens altijd op defecten of slechte aansluitingen. Gebruik daarvoor nooit een lucifer of aansteker, maar speciale gaslekzoeker spray of zeepoplossing.
- ✔ Hou bij het houthakken voldoende afstand en draag stevige, dichte schoenen.
- ✔ Plan voor het kamp oefeningen in het hakken. Maak van een introductiecursus 'Hamer, Bijl & Zaag' een vast item in de takwerking van jonggidsen, jongverkenners en scheepsmakkers.

SUGGESTIES OVER MATERIAAL

- Zagen is sneller en veiliger dan hakken.
- Zorg dat stelen van bijlen, zagen en messen stevig en veerkrachtig zijn en niet loszitten.
- Zorg dat bijlen voldoende scherp zijn.
- Laat materiaal nooit rondslingeren.
- Sjur met polyproptouw. Dat is het veiligst.
- Zet je tent niet onder bomen.
- Maak spantouwen en piketten zichtbaar.

VRAGEN EN ANTWOORDEN PER TAK OVER MATERIAAL

Mogen leden houthakken en hout zagen?

REGEL	Kapoenen/zeehondjes	Neen
	Kabouters/(zee)welpen	Neen
	Jonggidsen/jongverkenners/ scheepsmakkers	Ja, als ze op de hoogte zijn van de basisregels over veiligheid en als de leiding de activiteit begeleidt en zorgt voor een veilige situatie.
	Gidsen/(zee)verkenners en jins/loodsen	Ja, als ze op de hoogte zijn van de basisregels over veiligheid.

MEER WETEN OVER MATERIAAL?

- ⊗ Over speelterreinen en wetgeving:
www.scoutsengidsenvlaanderen.be/speeltoestellen
- ⊗ Over veilig gebruik en onderhoud van materiaal:
het Buitenboek, te koop in Hopper Winkel en
www.scoutsengidsenvlaanderen.be/technieken-databank

Hou je aan de verkeersregels,
zowel op de weg als op het water.

OM HET OVERZICHTELIJK TE HOUDEN,
SPLITSEN WE HET THEMA VERKEER OP
IN HOOFDSTUKKEN OVER VOETGANGERS,
DROPPING, FIETSERS EN AUTO'S.

WET OVER VOETGANGERS

WAAR STAPPEN?

- ❗ **Wandel altijd op het voetpad.**
- ❗ Geen voetpad? Loop op **de begaanbare gelijkgrondse bermen.**
- ❗ Ook geen gelijkgrondse berm? Dan mag je stappen op het **fietspad** (verleen wel voorrang aan fietsers).
- ❗ Kan dat ook niet? Dan mag je op de **rijbaan** wandelen. Stap altijd zo links mogelijk en achter elkaar.

WAAR OVERSTEKEN?

- ❗ **Gebruik altijd een oversteekplaats als die er is** (verplicht te gebruiken als die zich op minder dan 30 meter bevindt).
- ❗ Op kruispunten zonder verkeerslichten kan de begeleid(st) er een overstekende groep signaleren aan het aankomende verkeer. Dat kan met het verkeersbord C3.
- ❗ Aanwijzingen met het bord C3 mogen niet in strijd zijn met verkeerstekens of verkeersregels. Je mag het C3-bordje niet gebruiken om het verkeer te doen stoppen. Je mag het enkel gebruiken om je overstekende groep extra te benadrukken.
- ❗ Als het voetgangerslicht op rood springt tijdens het oversteken, dan mag enkel de groep die al op het zebrapad is, verder lopen. Wie nog op de stoep staat, moet wachten tot het groen wordt.
- ❗ **Zijn er geen zebrapaden? Zorg dat je oversteekt op een veilige en zichtbare plaats** (niet in een bocht of op een helling).

ALTIJD ZICHTBAAR

- ❗ Volgens de wet moet je **altijd goed zichtbaar zijn in het verkeer.**
- ❗ Groepen vanaf vijf personen moeten verplicht een rood licht rechts vooraan en wit licht rechts achteraan dragen als je minder dan 200 meter ver kan zien.
- ❗ Is de groep lang? Dan is het verplicht om op de flanken bijkomende witte lichten te voorzien die in alle richtingen zichtbaar zijn.

REGELS SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER VOETGANGERS

- ✔ Begeleid kapoenen, zeehondjes, (zee)welpen en kabouters altijd op de openbare weg.
- ✔ Bij beperkte zichtbaarheid dragen alle leden en leiding die tijdens activiteiten op de weg komen fluohesjes.
- ✔ Loop nooit langs of over sporen.
- ✔ Leden mogen nooit liften. Leiding mag liften als ze aan alle onderstaande voorwaarden voldoen:
 - minstens per twee;
 - evenwichtig verdeeld (zowel onervaren als ervaren leiding, assertief en voorzichtig);
 - elkaar op de hoogte houden van plaats, route of gebruikte functie (via sms of app);
 - nuchter;
 - minstens één iemand meerderjarig;
 - volgens de wegcode. Op op- en afritten is het verboden te liften.

RICHTLIJNEN SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER VOETGANGERS

- ✔ Draag altijd fluohesjes als je met een groep op de openbare weg komt. Ook bij goede zichtbaarheid.
- ✔ Informeer je leden over de verkeersregels en afspraken. Ook bij een dorps- of stadsspel.
- ✔ Activiteiten in een gebergte of afgelegen gebieden vereisen voorbereiding. Volg het advies van een erkend deskundige en zorg dat je actuele informatie hebt.

SUGGESTIES OVER VOETGANGERS

- ✔ Stippel je reisweg op voorhand uit en kies zoveel mogelijk voor 'trage wegen'.
- ✔ Pas de lengte van je tocht aan de leeftijd van je leden aan. Een goed gemiddelde tot veertien jaar is: het aantal kilometers van de tocht = de leeftijd van de leden.

Dropping is mensen achterlaten op een voor hen onbekende plaats, zonder begeleiding, met als opdracht op eigen houtje de weg te vinden. De wet en regels voor voetgangers gelden ook bij dropping. Zorg dat de deelnemers ze kennen.

WET OVER DROPPING

- ❗ Overschrijd het maximum aantal zitplaatsen in de auto niet. **Per gordel één persoon is de regel, ook voor kinderen.**

REGELS SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER DROPPING

- ✔ Avond- en nachtdroppings zijn activiteiten voor gidsen, (zee) verkenner, jins, loodsen en leiding.
- ✔ Het einduur van een dropping voor scheepsmakkers, jonggidsen en jongverkenner is 22 uur.
- ✔ Tijdens weekendnachten zijn avond- en nachtdroppings langs verharde openbare wegen verboden.
- ✔ De deelnemers zijn minimum per twee en blijven samen.
- ✔ Blinddoek deelnemers nooit in de auto.
- ✔ Je blijft verantwoordelijk voor de leden van je groep, ook al zijn ze op tocht. Zorg dat je weet waar je leden zich bevinden, voorzie voldoende controle.

RICHTLIJNEN SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER DROPPING

- ✔ Zorg dat iedereen een fluohesje draagt. Controleer tijdens de dropping of ze het ook dragen.
- ✔ Geef leden een contactnummer van leiding en het nummer van de hulpdiensten mee voor in geval van nood.

SUGGESTIES OVER DROPPING

- ✔ Kies voornamelijk onverharde wegen.
- ✔ Maak kleine groepjes van minstens twee, hoogstens zeven personen.

VRAGEN EN ANTWOORDEN PER TAK OVER VOETGANGERS EN DROPPING

Mogen leden zonder leiding overdag op tocht?

REGEL	✓ Kapoenen/zeehondjes	Neen
	Kabouters/(zee)welpen	Neen
	Jonggidsen/jongverkenners/	Ja, als er voldoende controle en de route veilig en verkend is. Leiding en leden kunnen elkaar bereiken.
	Gidsen/(zee)verkenners en jins/loodsen	Ja, als er voldoende controle is en leiding en leden elkaar kunnen bereiken.

Mogen leden zonder leiding 's avonds op tocht?

REGEL	✓ Kapoenen/zeehondjes	Neen
	Kabouters/(zee)welpen	Neen
	Jonggidsen/jongverkenners/ scheepsmakkers	Ja, tot 22 uur. Als er voldoende controle is en leiding en leden elkaar kunnen bereiken. Voorzie fluohesjes. Tijdens weekends zijn avonddroppingen langs verharde openbare wegen verboden.
	Gidsen/(zee)verkenners en jins/loodsen	Ja, als er voldoende controle is en leiding en leden elkaar kunnen bereiken. Voorzie fluohesjes. Tijdens weekendnachten zijn avond- en nachtdroppingen langs verharde openbare wegen verboden.

VRAGEN EN ANTWOORDEN OVER VOETGANGERS EN TWEE- EN DRIEDAAGSE

Mogen leden zonder leiding op twee- of driedaagse?

REGEL	Tot kabouters/(zee)welpen	Neen.
	Jonggidsen/jongverkenners/ scheepsmakkers	Ja, tweedaagse mag als het voorbereid wordt zoals een dropping.
	Gidsen/(zee)verkenners en jins	Ja, driedaagse mag als het voorbereid wordt zoals een dropping.

Mogen leden op twee- of driedaagse zelf een slaappleats zoeken?

REGEL	Jonggidsen/jongverkenners/ scheepsmakkers	Neen, de leiding zorgt voor een slaappleats en slaapt ter plaatse.
	Gidsen/(zee)verkenners	Ja, de leiding gaat ter plaatse controleren.
	Jins/loodsen	Ja.

Mogen leden op twee- of driedaagse zonder leiding slapen?

REGEL	Jonggidsen/jongverkenners/ scheepsmakkers	Neen, leiding moet onmiddellijk bereikbaar zijn bij problemen en 's nachts toezicht houden.
	Gidsen/(zee)verkenners en jins	Ja, als leiding en leden elkaar kunnen bereiken.

FIETSERS

De verplichte uitrusting van een fiets is: een bel (hoorbaar tot 20m), twee goed functionerende remmen en reflectoren. Als het donker is of bij verminderde zichtbaarheid moeten fiets of fietser vooraan een wit (knipper)licht en achteraan een rood (knipper)licht dragen.

WET OVER FIETSERS

De wet onderscheidt bij fietsers drie soorten groepen.

- ❗ Fiets je met **minder dan vijftien** fietsers? Dan volg je de regels voor de individuele fietser.
 - ❗ **Fiets altijd op het fietspad.** Op een fietspad mag je met zoveel personen naast elkaar fietsen als de breedte toelaat. Let op: andere weggebruikers mogen daarbij niet gehinderd worden.
 - ❗ Is er geen fietspad? Dan mag je fietsen op parkeerzones en gelijkgrondse bermen aan de rechterkant.
 - ❗ Bij gebrek aan andere oplossingen rij je rechts op de rijbaan. Je mag per twee naast elkaar rijden zolang kruisen mogelijk is.
 - ❗ Buiten de bebouwde kom moeten fietsers achter elkaar rijden als achterkomend verkeer nadert.
- ❗ Fiets je in een groep van **vijftien tot vijftig fietsers**?
 - ❗ Neem **bij voorkeur het fietspad.**
 - ❗ Fietsen mag altijd met maximum twee naast elkaar rechts op de rijbaan. Je mag nooit meer dan de helft van de rijbaan innemen en in geen geval meer dan een rijstrook.
- ❗ Voor groepen van **meer dan 50 fietsers** geldt een aparte wetgeving. Fiets zoveel mogelijk in kleinere groepen. Wetgeving op www.veiligverkeer.be
- ❗ Er bestaan verschillende soorten elektrische fietsen, met elk aparte wetgeving. Fietsen die sneller rijden dan 25km/u of waarvan de motor meer dan 250W is vallen onder strengere wetgeving (minimumleeftijd, nummerplaat,...).

REGELS SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER FIETSERS

- ✔ Fiets niet met kapoenen en zeehondjes op de openbare weg.
- ✔ Bij beperkte zichtbaarheid dragen alle leden en leid(st)ers fluoehesjes als ze de weg op gaan.

RICHTLIJNEN SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER FIETSERS

- ♥ Met kabouters en (zee)welpen kan je een fietsactiviteit op het scoutsterrein doen. We raden af om met hen op de openbare weg te fietsen.
- ♥ Fiets altijd op één lijn, ook al mag je in bepaalde gebieden met twee naast elkaar fietsen.
- ♥ Vermijd een versnipperde groep.
- ♥ Een fietser draagt het best een fietshelm.
- ♥ Controleer voor een fietsactiviteit altijd of de fietsen van je leden wettelijk in orde zijn.
- ♥ Draag altijd fluohesjes als je met een groep op de openbare weg komt. Ook bij goede zichtbaarheid.

SUGGESTIES OVER FIETSERS

- ♥ Bevestig bagage altijd op een juiste manier. Gebruik liever fietstassen dan een overvolle rugzak.
- ♥ Stoppel op voorhand je reisweg uit. Zoek een route met zo weinig mogelijk risico's.
- ♥ Geef duidelijke instructies bij het begin van de tocht. Vraag correct gedrag en voldoende concentratie. Wijs ook op mogelijke gevaren tijdens de tocht.

VRAGEN EN ANTWOORDEN PER TAK OVER FIETSERS

Mogen leden fietsen op de openbare weg?

REGEL	✓ Kapoenen/zeehondjes	Neen.
	Kabouters/(zee)welpen	Wij raden het af.
	Jonggidsen/jongverkenners/ scheepsmakkers	Ja.
	Gidsen/(zee)verkenners	Ja.
	Jins/loodsen	Ja.

WET OVER AUTO'S

- ❗ Kinderen kleiner dan 1,35 meter mogen enkel vervoerd worden met de wagen in een geschikt **kinderbeveiligingssysteem**. Sporadisch vervoer over een korte afstand van andermans kinderen ouder dan 3 jaar mag wel, als kinderen achterin zitten en een gordel dragen.
- ❗ Kinderen mogen, ongeacht hun leeftijd, voorin op de passagiersstoel zitten, op voorwaarde dat ze vastgemaakt worden zoals de wet het voorschrijft.
- ❗ Per gordel één persoon, ook voor kinderen.

REGELS SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER AUTO'S

- ✔ Wie een voer- of vaartuig bestuurd heeft geen druppel alcohol gedronken. Zorg dat er altijd iemand van de leidingsploeg onverwacht met de auto de weg op kan.

SUGGESTIES OVER AUTO'S

- ➡ Pauzeer tijdens een langere autorit minstens elke twee uur of wissel van chauffeur.
- ➡ Wees je er van bewust dat een voertuig dat je niet gewend bent anders draait en remt. Let ook extra op met zwaar beladen wagens.

MEER WETEN OVER VERKEER?

- 🚗 Info over veilig bewegen in Vlaams verkeer: www.veiligverkeer.be
- 🚗 Rustige wandelwegen: www.tragewegen.be

DRUGS, TABAK & ALCOHOL

WET OVER DRUGS

- ❗ De wet maakt een onderscheid tussen cannabis en andere illegale drugs, maar het zijn **allemaal verboden producten**. Bezit, aankoop, verkoop en uitdelen zijn strafbaar. Als leden betrappt worden op het gebruik van illegale middelen, kan de leiding strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden.

REGELS SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER DRUGS

- ✔ Maak met je groep afspraken voor leiding en leden over drugsgebruik. Onderstaande regels zijn een minimum.
- ✔ Het gebruik en bezit van illegale middelen (ook cannabis) is verboden in of rond de infrastructuur van de groep. Het is verboden om onder invloed te zijn van die middelen tijdens activiteiten.

WET OVER TABAK

- ❗ **Het is verboden om te roken in scouts- en gidsenlokalen**, ook op plaatsen waar enkel leiding komt. Dat geldt voor alle rookwaren: sigaretten, sigaren, e-sigaretten, vapes en waterpijpen.
- ❗ Je bent verplicht om **aan elke ingang van het lokaal een rookverbodsteken te hangen**. En in het lokaal mag niets wijzen op de mogelijkheid tot roken. Propere asbakken in het lokaal bijvoorbeeld zijn verboden en strafbaar.
- ❗ Het is **verboden te roken in een voertuig** in het bijzijn van minderjarigen.
- ❗ Sinds 31/12/24 is er een nieuwe wetgeving over tabak, roken of vaperen. Die wet is niet overal van toepassing. Zijn er speelelementen (een schommel, een glijbaan, een tunnel, een wiplank,...) of sportelementen (een voetbalgoal, een basketbalring, een skatepark, een voetbalveld,...) aanwezig op je terrein? Dan moet het speel- of sportterrein volledig rookvrij zijn en is er een algemeen rookverbod. Dit geldt ook als het speelterrein alleen toegankelijk is voor je leden. De wet geldt ook in een gebouw dat je (tijdelijk) huurt.

REGELS SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER TABAK

- ✔ Maak met je groep afspraken voor leiding en leden over roken voor, tijdens en na de activiteiten. Onderstaande regel is een minimum.
- ✔ Tot en met jonggidsen, jongverkenneren en scheepsmakkers mogen leden niet roken. En er mag ook in hun buurt niet gerookt worden.

RICHTLIJNEN SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER TABAK

- ✔ Rook niet in het bijzijn van niet-rokers.
- ✔ Richt tijdens occasionele activiteiten zoals een bezoekdag of een groepsfeest een afgebakende rokerszone in die uit het zicht ligt van niet-rokers.

WET OVER ALCOHOL

- ❗ Openbare dronkenschap is strafbaar.
- ❗ **Het is verboden om alcohol te verkopen, te schenken of aan te bieden aan iedereen die jonger is dan zestien jaar.** Met alcohol bedoelt men alle alcoholhoudende dranken van meer dan 0.5% vol. zoals bier en wijn.
- ❗ **Sterke drank mag je niet verkopen, schenken of aanbieden aan -18-jarigen.** Dat geldt ook voor alcopops zoals breezers of cocktails met een beetje sterke drank in.
- ❗ De wet verbiedt ook het opdienen van alcoholische dranken aan iemand die zichtbaar dronken is, iemand opzettelijk tot dronkenschap brengen, of uitdagingen tot drinken voorstellen of aanvaarden.

REGELS SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER ALCOHOL

- ✔ Maak met je groep afspraken voor leiding en leden over alcoholgebruik voor, tijdens en na de activiteiten. Onderstaande regels zijn een minimum.
- ✔ Tot en met jonggidsen/jongverkenners/scheepsmakkers mogen leden geen alcohol drinken. Ook gidsen en (zee)verkenners jonger dan 16 jaar mogen nooit alcohol nuttigen; jins/loodsen jonger dan 18 jaar geen sterke drank.
- ✔ Als je alcohol aanbiedt, voorzie dan ook altijd een volwaardig niet-alcoholisch alternatief.
- ✔ Elke leiding is op elk moment verantwoordelijk voor de leden die hem of haar zijn toevertrouwd. Dat geldt dus ook als de leden met iets anders bezig zijn of slapen.
- ✔ Tijdens activiteiten, op weekend of op kamp drinken altijd minimum twee leiding per tak geen druppel alcohol. Ook de rest van de leiding moet altijd handelingsbekwaam zijn, zelfs als de leden niet in de buurt zijn.

RICHTLIJNEN SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER ALCOHOL

- ♥ Tijdens de activiteiten respecteert de leiding dezelfde regels over alcohol als de leden van haar tak.
- ♥ Schenk geen alcohol in gidsen- en (zee)verkenkertakken waar zowel leden jonger als ouder dan 16 jaar zijn.
- ♥ Schenk geen sterke drank in jin-/loods-takken waar zowel leden jonger als ouder dan 18 jaar zijn.
- ♥ Zorg er bij evenementen voor dat de leeftijd gecontroleerd wordt bij het schenken van alcohol, bijvoorbeeld met een systeem met bandjes.

SUGGESTIES OVER TABAK, ALCOHOL EN DRUGS

- ➡ Herbekijk jullie alcohol-, rook- en drugsbeleid jaarlijks. Onderteken het als leiding. Gebruik de BAR.
- ➡ Sociale druk kan er voor zorgen dat mensen tabak, alcohol of drugs gebruiken om erbij te horen. Grijp op tijd in.

VRAGEN EN ANTWOORDEN PER TAK OVER ALCOHOL EN TABAK

Mogen leden en leiding een sigaret roken?

✓ REGEL	Tot en met jonggidsen/jongverkenners/scheepsmakkers	Neen.
	Vanaf gidsen/(zee)verkenners en jins/loodsen	Enkel met duidelijke afspraken. Als er jongere leden aanwezig zijn, gedraagt iedereen zich volgens de regels die voor de jongste aanwezigen gelden.
	Leiding	Heeft altijd een voorbeeldfunctie en gedraagt zich in aanwezigheid van leden volgens de regels die voor de jongste aanwezigen gelden.

Mogen leden en leiding alcohol drinken?

✓ REGEL	Tot en met jonggidsen/jongverkenners/scheepsmakkers	Neen
	Vanaf gidsen/(zee)verkenners en jins/loodsen	Het is bij wet verboden om jongeren onder 16 jaar alcohol te geven. We raden af om in gidsen/(zee)verkenkertakken met zowel leden jonger als ouder dan 16 jaar alcohol te serveren. Het is bij wet verboden om sterke drank te serveren aan -18-jarigen. Bij jin-/loods-takken met zowel leden jonger als ouder dan 18 jaar raden we af om sterke drank te serveren.
	Leiding	Tijdens activiteiten gelden de alcoholregels zoals opgesteld voor de tak. Bij meerdaagse activiteiten drinken 's avonds minstens twee leiding geen alcohol. Alle leiding is handelingsbekwaam, ook al slapen de leden.

MEER WETEN OVER TABAK, ALCOHOL EN DRUGS?

- Over fuiven: www.qualitynights.be
- Over drugs: www.druglijn.be, 078 15 10 20
- Over drugs in de jeugdbeweging:
www.drugsinbeweging.be
- Vereniging voor alcohol- en andere drugproblemen (VAD): vad@vad.be, www.vad.be
- Over zelf een alcoholbeleid opstellen:
www.scoutsengidsenvlaanderen.be/bar

WET OVER WELZIJN

- ❗ De wetgeving over het welzijn van kinderen en minderjarigen is uitgebreid en er zijn geen specifieke regels voor het jeugdwerk. Het Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind is wel belangrijk voor ons. Zo heeft een kind bijvoorbeeld recht op anders zijn, een eigen mening, privacy en bescherming tegen geweld.
- ❗ **Vanaf 14 jaar is seksueel contact wettelijk toegestaan.** Je mag vanaf 14 jaar seks hebben als iedereen toestemming geeft, het leeftijdsverschil max. 3 jaar is en er geen 'vertrouwens- of gezagsrelatie' is. Vanaf 16 jaar mag je seks hebben als iedereen toestemming geeft en er geen 'vertrouwens- of gezagsrelatie' is.
- ❗ Seksueel contact hebben in het openbaar is verboden. De aantasting van de seksuele integriteit is verboden. Er is sprake van aantasting van de seksuele integriteit wanneer een seksuele handeling wordt gesteld op een persoon die daar niet in toestemt, met behulp van een andere persoon die daar niet in toestemt of door een persoon die daar niet in toestemt.
- ❗ **Ouders (of wettelijk vertegenwoordigers) moeten steeds schriftelijke toestemming geven wanneer je foto's wil trekken van hun kind.** Meerderjarigen kunnen deze toestemming zelf geven. Foto's zonder toestemming publiceren is verboden.

REGELS SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER WELZIJN

- ✔ Leden zijn minstens 6 jaar vóór 1 januari van het lopende scoutsjaar of zitten in het eerste leerjaar. Takleiding is minstens 18 jaar of bereikt die leeftijd in de loop van het scoutsjaar. Groepsleiding is minimum 21 jaar.
- ✔ Op elk kamp is minstens één 21-jarige aanwezig.
- ✔ Realistische schrik- en avontuurlijke activiteiten, zoals een ontvoering, waarbij kinderen niet kunnen inschatten of iets waar is, zijn bij Scouts en Gidsen Vlaanderen verboden.
- ✔ Machtsmisbruik, vernedering en pesterijen maken geen deel uit van onze werking. Heb oog voor signalen en grijp in bij meldingen die er op kunnen wijzen dat persoonlijke grenzen worden of werden overschreden.

RICHTLIJNEN SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER WELZIJN

- ♥ Zorg voor spannende en uitdagende activiteiten zonder dat leden werkelijk bang worden. Kinderen moeten neen kunnen zeggen en die keuze moet gerespecteerd worden, ook bij rituelen die al lang meegaan.
- ♥ Heb oog voor groepsdruk. Geef het goede voorbeeld en grijp in waar nodig.
- ♥ Wat het aantal dagen op kamp betreft, volg de richtlijn per tak.
- ♥ Smeer leden en jezelf op zonnige dagen goed in met zonnecreme. Op het water verbrand je sneller en harder. Smeer je in met een hoge factor.

VRAGEN EN ANTWOORDEN PER TAK OVER WELZIJN

Wat is de ideale verhouding tussen het aantal leden en het aantal leiding?

Kapoenen/zeehondjes	1 leiding per 5 leden.
Kabouters/(zee)welpen	Minimum 2 per tak.
Jonggidsen/jongverkenners/ scheepsmakkers, gidsen/ (zee)verkenners, jins/loodsen	1 leiding per 6 leden. Minimum 2 per tak.
Akabe en Open Kamp	1 leiding per 3 leden. Minimum 2 per tak.

Hoelang mag een kamp duren?

Kapoenen/zeehondjes	Maximum 6 dagen.
Kabouters/(zee)welpen	Maximum 10 dagen.
Jonggidsen/jongverkenners /scheepsmakkers	Maximum 12 dagen.
Gidsen/(zee)verkenners en Jins/loodsen	Maximum 14 dagen.

Welke leden mogen op tentenkamp?

Tot en met kabouters/ (zee)welpen	Ja, het tentenkamp moet opgesteld zijn voor de leden aankomen en er moeten echte wc's zijn, geen HUDO's. De leden moeten ook binnen kunnen spelen.
Jonggidsen/jongverkenners/ scheepsmakkers	Ja.
Gidsen/(zee)verkenners	Ja.
Jins/loodsen	Ja.

REGEL

Mag je voor alle leden een leefweek organiseren?

Neen. Enkel vanaf gidsen/(zee)verkenners.

Mag je leden als straf naar huis sturen?

Alle takken	Neen. Uitzonderlijk kan dat in zeer extreme omstandigheden en in onderling overleg met degene die je straft. Informeer altijd de ouders (of opvoedingsverantwoordelijke) over de beslissing.
-------------	--

Mag je met je leden in het donker spelen?

Tot en met kabouters/ (zee)welpen	Ja, om aan het donker te winnen. Een spel spelen waardoor leden schrik krijgen, mag niet. De leiding is er altijd bij. Verplicht nooit iemand om hieraan deel te nemen.
Vanaf jonggidsen/jong- verkenners/scheepsmakkers	Spannende en uitdagende activiteiten kunnen. Een spel spelen waardoor leden schrik krijgen, mag niet. Verplicht nooit iemand om hieraan deel te nemen.

Mag je met leden een realistische schrikaanjagende activiteit doen?

REGEEL

Alle takken	Neen, een realistische schrikaanjagende activiteit is verboden.
-------------	---

SUGGESTIES OVER SLAPEN

- ☛ Vermoeidheid brengt risico's met zich mee. Kinderen onder de 12 jaar hebben gemiddeld 9 tot 10 uur slaap nodig, oudere leden ongeveer 8 uur. Gun je leden voldoende recuperatietijd na nachtactiviteiten en tochten.
- ☛ Kies je voor een kampuur? Zorg er dan voor dat het niet meer dan 1 uur verschilt met het gewone uur.
- ☛ Leden mogen gemengd slapen, maar niets moet. Forceer niets. Vraag aan de leden wat ze ervan denken.

VRAGEN EN ANTWOORDEN PER TAK OVER SLAPEN

Moet leiding in dezelfde ruimte slapen als de leden?

Kapoenen/zeehondjes	Ja, minstens één leiding moet in dezelfde slaapruijnte slapen. Zo ben je er snel bij als iemand heimwee heeft of naar het toilet moet.
Kabouters/[zee]welpen	Neen, maar leiding moet binnen gehoorsafstand liggen en de leden moeten zonder schrik bij de leiding kunnen geraken. Laat bijvoorbeeld het licht branden in de gang.
Jonggidsen/jongverkenners/scheepsmakkers	Neen. De leiding slaapt wel op hetzelfde terrein/lokaal.
Gidsen/[zee]verkenners	Neen.
Jins/loodsen	Neen.

Hoeveel uren slaap hebben leden per nacht nodig?

Kapoenen/zeehondjes	Ongeveer 10 uur. De leiding bepaalt het slaapuur.
Kabouters/(zee)welpen	Gemiddeld 8 tot 9 uur. De leiding bepaalt het slaapuur.
Jonggidsen/jongverkenners/ scheepsmakkers	Gemiddeld 8 tot 9 uur. De leiding bepaalt het slaapuur.
Gidsen en (zee)verkenners, Jins/loodsen	Gemiddeld 8 uur. Leden en leiding spreken samen af hoe laat de leden gaan slapen.

SUGGESTIES OVER SEKSUALITEIT

Twijfel je of een bepaalde situatie gepast is? Deze zes criteria helpen je een inschatting te maken:

- **Toestemming:** iedereen is akkoord en voelt zich prettig.
- **Vrijwilligheid:** geen vorm van druk.
- **Gelijkwaardigheid:** er is evenwicht op vlak van leeftijd en macht.
- **Ontwikkeling:** het gedrag past bij de leeftijd.
- **Context:** het gedrag past bij de omstandigheden.
- **Zelfrespect:** de situatie berokkent geen fysieke of emotionele schade.

Alle criteria zijn oké? Experimenteer gerust verder. Als dat niet het geval is, grijp je als leiding in.

SUGGESTIES OVER HYGIËNE

- Gebruik enkel leidingwater of geattesteerd drinkwater om te drinken en koken. Ontsmet bidons en waterslangen chemisch. Informeer je bij de apotheker.
- Zorg dat iedereen zijn handen wast met zeep voor het koken en eten.
- Bewaar bereide gerechten, zuivel, vlees en vis afgesloten en onder de 7°C. Leg het na aankoop zo snel mogelijk in de koelkast.
- Bak vis en vlees, zeker kip en varkensvlees, door en door gaar.
- Maak toiletten elke dag schoon. Voorzie genoeg toiletten, toiletpapier en wasplaatsen.
- Controleer dagelijks op teken.

MEER WETEN OVER WELZIJN?

- 👍 Over welzijn: info@scoutsengidsenvlaanderen.be; www.scoutsengidsenvlaanderen.be/goed-omgaan-met-elkaar; Takboekjes, Buitenboek, Kampvisum en in Eerste Hulp voor jeugdleiders. Allemaal te verkrijgen in Hopper Winkel.
- 👍 Over lichamelijkeid en seksualiteit: www.sensoa.be – zoek op (N)iets mis mee, zsg.belgium.be/nl
- 👍 Over welzijn: www.watwat.be, www.awel.be of bel 102.
- 👍 Bij vermoeden van misbruik of mishandeling: www.vertrouwenscentrum-kindermishandeling.be
Childfocus: www.childfocus.be/nl-be/
1712: www.1712.be/nl
- 👍 Over voedselveiligheid: www.kokenopkamp.be/voedselveiligheid

EHBO, VERZORGING EN MEDICATIE

WET OVER EHBO, VERZORGING EN MEDICATIE

- ❗ **De wetgeving over wie verpleegkundige handelingen mag uitvoeren is uitgebreid en streng.** Enkel iemand met een diploma van een gezondheidszorgberoep mag deze handelingen uitvoeren (bijvoorbeeld een arts, verpleegkundige, verloskundige...).
- ❗ **Verpleegkundige handelingen zijn strikt vastgelegd in de wet.** Hieronder vallen bijvoorbeeld het bereiden en toedienen van medicatie, zuurstoftoediening, toedienen van voeding bij personen met slikproblemen....
- ❗ **Niet-zorgprofessional kunnen uitzonderlijk bepaalde handelingen of activiteiten uitvoeren hoewel ze tot de zorgsector behoren.** Dit valt onder Activiteiten van het Dagelijks Leven. Dit de hulp bij essentiële activiteiten die de persoon nodig heeft omdat die deze handelingen/activiteiten niet of niet meer zelf kan uitvoeren, door bijvoorbeeld een jonge leeftijd of door een beperking. Deze activiteiten zijn strikt vastgelegd.
- ❗ **Een bekwame helper is iemand die zelf geen verpleegkundige is en toch bepaalde verpleegkundige handelingen mag doen bij één persoon.** Dat gebeurt tijdens het uitoefenen van een vrijwillige activiteit, buiten een zorginstelling. De bekwame helper is gebonden aan een aantal voorwaarden en is wettelijk beschermd om een of meer welomschreven verpleegkundige handelingen uit te voeren.
- ❗ **Enkel uitvoerders van een gezondheidszorgberoep en de ouders (of wettelijk vertegenwoordigers) mogen vrij verkrijgbare medicatie geven aan minderjarigen.** Ouders kunnen door de wet 'Activiteiten van het Dagelijks Leven' hun toestemming geven aan leiding via de individuele steekkaart. Voor medicatie op voorschrift is een schriftelijke verklaring van een arts noodzakelijk.

- ❗ **Het toedienen van injecties valt onder de Bekwame Helper en vereisen steeds een opleiding van de zorgverstrekker.** Bijvoorbeeld het toedienen insuline of bloedverdunners.
- ❗ **Wanneer een persoon in nood verkeert, is het toedienen van bepaalde injecties toegestaan, volgens het principe 'hulp in nood'.** Deze handelingen zijn toegestaan omdat het niet toedienen van de juiste medicatie ernstige gevolgen kan hebben.

REGELS SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER EHBO, VERZORGING EN MEDICATIE

- ✔ Voor het toedienen van medicatie of het uitvoeren van handelingen is het belangrijk om expliciete en schriftelijke toestemmingen en doktersattesten te verzamelen. Gebruik hiervoor de individuele steekkaart op de Groepsadministratie. Voor medicatie op voorschrift is ook een schriftelijke verklaring van de arts noodzakelijk.
- ✔ We gebruiken het voorzorgsprincipe bij het toedienen van medicatie. Symptoombestrijding is niet hetzelfde als probleembestrijding. Medicatie toedienen is enkel toegestaan bij:
 - En toestemming van de ouders (of wettelijk vertegenwoordigers)
 - En enkel vrij verkrijgbare medicatie
 - En enkel bij hoogdringendheid
 - En bij onduidelijkheid of je bent onzeker eerst arts raadplegen
- ✔ Niemand kan verplicht worden de rol van Bekwame Helper op zich te nemen. Wanneer de leiding het niet ziet zitten om bepaalde handelingen uit te voeren bij leden, moet dit gerespecteerd worden. Ga met de ouders op zoek naar een andere oplossing (bijvoorbeeld via thuisverpleging, een persoonlijk assistent of mantelzorgers...).

RICHTLIJNEN SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN OVER EHBO, VERZORGING EN MEDICATIE

- ♥ Draag zorg voor wie ziek is of zich niet goed voelt. Voorzie een goed ingerichte ziekenruimte die niet te ver ligt van de rest van de groep en aarzel nooit om een dokter te raadplegen.
- ♥ Maak een duidelijk en helder schema per lid met de te geven medicatie, de dosis en wie deze medicatie geeft.
- ♥ Maak een duidelijk en helder schema per lid met de uit te voeren verpleegkundige handelingen en de persoon die deze mag uitvoeren (de Bekwame Helper).
- ♥ Zijn er leden of deelnemers met een extra zorgnood? Laat de ouders of opvoedingsverantwoordelijke de zorgfiche invullen.

MEER WETEN

- ♥ Komaf.be
- ♥ Eerste hulp bij ongevallen? www.jeugd.rodekruis.be
- ♥ Bekwame helper: www.scoutsengidsenvlaanderen.be/de-bekwame-helper
- ♥ Activiteiten dagelijks leven: www.scoutsengidsenvlaanderen.be/activiteiten-van-het-dagelijks-leven

CRISIS- EN NOODSITUATIES

We kennen de risico's van het vak en schenken daarom aandacht aan preventie. Maar ook al heb je voldoende maatregelen genomen, een ongeluk kan altijd gebeuren. En dan moet je onmiddellijk handelen.

HOU OVERZICHT OVER DE SITUATIE

- ◆ Zorg voor een veilige situatie voor jezelf, je leden en andere aanwezigen.
- ◆ Verwittig onmiddellijk de hulpdiensten als het over een grotere noodsituatie gaat.
- ◆ Blijf rustig, probeer een overzicht te krijgen van de situatie en maak een onderscheid tussen wat belangrijk en minder belangrijk is. Wat moet je eerst aanpakken? Hoe beperk je negatieve gevolgen van de situatie?
- ◆ Maak afspraken met je medeleiding. Zorg dat één iemand de leiding neemt. Wie doet wat en hoe gaat het nu verder? Laat een gewonde nooit alleen!
- ◆ Zorg voor één contactpersoon en gebruik duidelijke, objectieve informatie. Deze vragen kunnen je daarbij helpen: 'Wat is er gebeurd?', 'Wat hebben we gedaan?', 'Wat gaan we nog doen?'.

GROTERE CRISIS- OF NOODSITUATIES

Sommige crisissituaties veroorzaken meer acuut fysieke, mentale of materiële schade dan je als leiding aankan. Je zal misschien moeten improviseren over de aanpak tot de hulpdiensten aanwezig zijn. Denk daarbij aan het volgende:

- ◆ Bel bij een ernstige crisis altijd het noodnummer van Scouts en Gidsen Vlaanderen: 0474 26 14 01. Je komt meteen op de voicemail terecht. Geef je naam, groep en telefoonnummer op en beschrijf kort de situatie. De verbondsleiding of deze persoon belt je zo snel mogelijk terug. Hij of zij zal je bijstaan in de crisissituatie en -communicatie (bv. persvragen).
- ◆ Verlies getuigen niet uit het oog.

MEER INFO?

- ◆ Altijd bij de hand: individuele steekkaarten van je leden.
- ◆ Over crisiscommunicatie: www.scoutsengidsenvlaanderen.be/crisis
- ◆ Over Eerste Hulp, www.rodekruis.be
- ◆ Noodnummer Scouts en Gidsen Vlaanderen: 0474 26 14 01
- ◆ Europees noodoproepnummer: 112 – www.112.be

WIJ ZIJN SCOUTS EN GIDSEN, MEISJES EN JONGENS, ELK MET EEN EIGEN VERHAAL. IEDEREEN KAN ERBIJ. WIJ GAAN SAMEN OP VERKENNING EN DURVEN TUIMELLEN IN HET LEVEN. DE NATUUR IS ONZE TROEF. WIJ GELOVEN IN ONSZELF, IN ELKAAR EN IN IETS MEER. WIJ SPELEN EEN SPEL DAT NIET LUCHTLEDIG IS, IN VRIJE TIJD DIE NIET VRIJBLIJVEND IS. MET GROOT PLEZIER EN KLEINE DADEN KOMEN WIJ OP VOOR ONZE OMGEVING EN VOOR EEN KLEURRIJK VLAANDEREN. ZO DROMEN WIJ LUIDOP VAN GELUKKIGE MENSEN IN EEN RECHTVAARDIGE WERELD.